СОВЕТ СТАРОАЙМАНОВСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АКТАНЫШСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

423739, село Старое Айманово, ул.Новая,

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ АЙМАН АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

423739, Иске Айман авылы, Яна ур..,5А

Тел/факс (885552)5-01-63
Saym.Akt@yandex.ru

КАРАР **РЕШЕНИЕ**

08.04. 2020 ел №7

Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлегенең шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативлары турында

Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлеге башкарма комитеты Иске Айман авыл җирлегенең озак сроклы шәһәр төзелеше сәясәтен булдыру максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 8 статьясындагы 1 пунктының 2 пунктчасы һәм 29.4 статьясы нигездә эшләнгән җирле нормативлары турында мәгълүматны тыңлаганнан соң, Иске Айман авыл җирлеге халкының тормыш-көнкүрешен уңай шартлар белән тәэмин итүгә һәм җирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешнең минималь исәп-хисап күрсәткечләрен һәм мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтәлү дәрәҗәсен билгеләүгә юнәлдерелгән Иске Айман авыл җирлеге Советы КАРАР БИРӘ:

1. Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлегенең шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативларын расларга (1 нче кушымта);

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының рәсми сайтында «Иске Айман авыл җирлеге» бүлегендә урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны уз өстемә алам.

Иске Айман авыл җирлеге башлыгы М.Р.Ахметханов

Кушымта

Татарстан Республикасы

Актаныш муниципаль районы

Иске Айман авыл җирлеге

Советы карары буенча

2020 елның 08 апрель № 7

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ АЙМАН АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ТӨЗЕЛЕШЕН ПРОЕКТЛАШТЫРУ БУЕНЧА ҖИРЛЕ НОРМАТИВЛАР

2020ел

ЭЧТӘЛГЕ

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР 3

2. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ 4

3. ИСКЕ АЙМАН АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

4. ТӨП ӨЛЕШЕ 6

4.1. Авыл җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.2. Торак пунктлар чикләрендә автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.3. Авыл җирлеге халкының социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль үтемлелеген максималь дәрәҗәдә тәэмин итү дәрәҗәсе;

4.4. Исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуы дәрәҗәсе;

4.5. Авыл җирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.6. Авыл җирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булганның исәп-хисап күрсәткечләре;

4.7. Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булганның исәп-хисап күрсәткечләре;

4.8. Авыл җирлеге халкын төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе күрсәткечләре;

4.9. Авыл җирлеге халкының ритуаль хезмәтләре күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль

яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.10. Авыл җирлеге халкын социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе күрсәткечләре;

5. ҖИРЛЕКНЕҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРЫНДА АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ НОРМАТИВ ИХТЫЯҖЫН БИЛГЕЛӘҮ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР

5.1. Авыл җирлеге халкының электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.2. Авыл җирлеге халкының торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, күрсәтелгән объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.4. Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.6. Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр ---22

5.7. Авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.8. Зиратларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр 16

6. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлегенең шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативлары (алга таба-нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының норматив-хокукый актлары нигезендә эшләнде.

1.2. Әлеге нормативлар белән җайга салынмаган мәсьәләләр «техник җайга салу турында»27.12.2002 ел, № 184-ФЗ Федераль закон таләпләре нигезендә, Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән җайга салына.

1.3. Әлеге нормативлар, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлеге территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлеге субъектлары өчен мәҗбүри.

1.4. Шәһәр төзелеше проектларының җирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлеге җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Әлеге нормативлар авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен билгели.

1.6. Авыл җирлеге халкының тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнә торган җирле әһәмияттәге объектларга түбәндәге өлкәләргә карый торган объектлар керә::

Халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу;

авыл җирлекләре чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, җирле әһәмияттәге транспорт объектлары;

социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында;

мәдәният, массакүләм ял, ял;

мәгълүматлаштыру һәм элемтә;

физик культура һәм массакүләм спорт;

көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару;

төзекләндерү һәм яшелләндерү;

ритуаль хезмәтләр күрсәтү;

социаль тәэмин итү һәм социаль яклау.

1.7. Нормативлар үз эченә түбәндәге өлешләрне ала:

төп өлеш (авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуы дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;);

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектларга булган ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр;

авыл җирлегенең кыскача характеристикасы.

2. ИСӘПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

2.1. Иске Айман авыл җирлегенең территориаль планлаштыру документларын, Иске Айман авыл җирлеге территорияләренә карата эшләнелә торган территорияне планлаштыру документларын әзерләү, Килештерү, раслау һәм тормышка ашыру вакытында әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре кулланыла.

2.2. Шәһәр төзелешен проектлаштыру нормативлары дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешен тикшереп тору һәм күзәтү органнары тарафыннан карарлар кабул итү өчен кулланыла.

2.3. Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, авыл җирлеге халкының минималь тәэмин ителүчәнлеге дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь үтемле булу дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре үтәлү өчен мәҗбүри булып тора.

2.4. Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелә торган документларны юкка чыгарганда һәм (яки) үзгәрткәндә гамәлдән чыгарылган нормаларга таянып эш итәргә кирәк.

3. ИСКЕ АЙМАН АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

3.1. Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлегенең кыскача характеристикасы, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында мәгълүматлар, җирлекнең башка характерлы үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелгән.

Таблица 1

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Характеристика
1	Авыл җирлеге территориясенең муниципаль район һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	Иске Айман авыл җирлеге Актаныш муниципаль районының көнбатыш өлешендә, Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгыш өлешендә урнашкан.
2	Авыл җирлеге чикләрендәге территориянең гомуми мәйданы, га	4958

3	Авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар исемлеге	Иске Айман авылы Колын авылы Чиялек авылы
4	2019 елның 1 гыйнварына даими халык саны	
	Барлыгы, кеше	522
	шул исәптән, торак пунктлар, кеше Иске Айман авылы Колын авылы Чиялек авылы	 372 122 28
5	Халык тыгызлыгы 01.01.2020 ел, кеше/кв. км	10,5
6	Халыкның яшь структурасы 01.01.2020 ел.	
	хезмәткә сәләтле яшьтән яшьрәк халык, кеше.	71
	хезмәткә сәләтле яшьтәге халык (ир-атлар 16 - 59 яшь, хатын-кызлар 16 - 54 яшь), кеше.	241
	эш яшеннән өлкәнрәк халык, кеше	210
7	Авыл җирлегенең торак фонды 01.01.2020 ел.	
	барлыгы, мең кв. метр торак мәйданы	12500
	шул исәптән торак пунктлар буенча, мең кв. метр торак мәйданы: Иске Айман авылы Колын авылы Чиялек авылы	 9200 3000 300
8	Халыкның торак белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе, кв.м / кеше.	23,9
9	Авыл җирлеге территориясендә табигый-климат шартлары	
	климат районы (климатик районлаштыру картасы нигезендә, төзелеш өчен)	II В
	сейсмик куркынычлылык дәрәҗәсе (балл)	6
	табигать-климат шартларына гомуми бәя	уңайлы

1. **ТӨП ӨЛЕШ**

4.1. Авыл җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.1.1. Торак пунктларны төзүнең инженерлык җиһазлары системаларын билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган авыл җирлеген территориаль планлаштыру документлары һәм су белән тәэмин итү, канализация, электр, җылылык һәм газ белән тәэмин итү схемалары нигезендә проектлаштырырга кирәк.

Әлеге тармак схемаларында технологиянең, куәтнең, инженерлык челтәрләре күләменең принципиаль мәсьәләләре хәл ителергә, схеманы тормышка ашыру чираты буенча тәкъдимнәр бирелергә тиеш.

4.1.2. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләре 2 нче таблицада китерелгән

2 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Электр белән тәэмин итү системасы объектлары: электр трансформатор подстанцияләре, бүлү пунктлары, төрле көчәнешләрдәге электр челтәрләре	Торак һәм җәмәгать биналарының электр энергиясе белән 100 процент тәэмин ителеше; Торак урамнарның 100 процент яктыртылышы	билгеләнми
2	Җылылык белән тәэмин итү системасы объектлары, шул исәптән: үзәкләштерелгән: котельныйлар, җылылык электростанцияләре, җылылык челтәрләре; үзәкләштерелмәгән: автоном һәм индивидуаль котельныйлар, фатир җылылык генераторлары, җылылык челтәрләре	Торак һәм иҗтимагый биналарның җылылык энергиясе белән 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнми
3	Үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү системасы объектлары: газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлары, газ җайга салу пунктлары, газ бүлү челтәрләре	Торак биналарны газ белән тәэмин итү 100%	билгеләнми
4	Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы объектлары: су белән тәэмин итү чыганаклары, су алу корылмалары, су саклау өчен савытлар, сууткәргечләр	Торак һәм иҗтимагый биналарны су белән тәэмин итү 100%	билгеләнми

5	Су бүлү системасы объектлары * шул исәптән: үзәкләштерелгән: чистарту корылмалары, канализация насос станцияләре, канализация торбалары; үзәкләштерелмәгән: локаль чистарту корылмалары, су агызу станцияләре, канализация торбалары	Торак һәм иҗтимагый биналарның 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнми

* исәп-хисап күрсәткечләре яңгыр канализациясенә кагылмый

4.2. Торак пунктлар чикләрендә автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.2.1. Автомобиль транспорты барлык биналарга һәм корылмаларга да барып җитәргә тиеш.

4.2.2. Авыл җирлеге халкы өчен җәмәгать транспорты тукталышларының территориаль яктан мөмкин булган дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләрен 3 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк. Авыл җирлеге халкының әлеге объектлар белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

3 нче таблица

№ т/б	**Объектның исеме**	**Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (метрлар)**
1	Тукталыш пунктлары	500

4.3. Авыл җирлеге халкының социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.3.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 4 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

4 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (кв.м / кеше)		Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
		2020 ел	**2026 ел**	
1	Авыл торак пунктларында торак биналар	25,4	29,21	билгеләнми
Искәрмә. Киләчәктә исәп-хисап күрсәткечләре 2025, 2035 елларда ирешелгән торак урыннарының гомуми мәйданы белән тәэмин ителешнең факттагы минималь дәрәҗәсен исәпкә алып корректлана.				

4.4. Авыл җирлеге халкының ял итү, массакүләм ял итү, ял итү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.4.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 5 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

5 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Клуб учреждениеләре халык саны булган торак пунктлар өчен: 0,2 – 1 мең кеше. 1 – 3 мең кеше. 3-5 мең кеше.	 300 урын 300-230 урын 230-190 урын	билгеләнми
2	Халык саны булган авыл җирлекләре өчен авыл китапханәсе:		
	1 – 3 мең кеше.	6-7,5 мең саклау берәмлеге; 5-6 урын-1000 кешегә.	билгеләнми
	3-5 мең кеше.	5-6 мең саклау берәмлеге; 4-5 урын-1000 кеше.	
Искәрмә. 1. Зур торак пунктлар өчен азрак исәп-хисап күрсәткечен алырга кирәк. 2. Халык саны 1,5 меңнән артык кеше булган авыл торак пунктлары (район үзәкләре һәм үзәкләре) өчен объектларның санын, составын һәм сыйдырышлылыгын билгеләгәндә, 30 минутлык җәяүлеләр йөри алырлык зонада урнашкан башка торак пунктлардан килгән халыкны өстәмә рәвештә исәпкә алырга кирәк. 3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 26.01.2009 елдагы 42 номерлы карары нигезендә, 2019 елга кадәр клуб учреждениеләре һәм китапханә хезмәтләре белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсе гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәҗәсендә кабул ителә.			

4.5. Авыл җирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.5.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 6 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

6 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе

1	Спорт заллары	1000 кешегә идән мәйданы 350 кв. метр.	билгеләнми
2	Яссы спорт корылмалары	1000 кешегә 1950 кв. метр.	билгеләнми

4.6. Авыл җирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләп чыгару күрсәткечләре;

4.6.1. Авыл җирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

7 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Үлчәү берәмлеге	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Почта элемтәсе бүлеге	төзелеш объектлары авыл җирлеге	1

4.6.2. Авыл җирлеге халкы өчен мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларының территориаль яктан мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

4.7. Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.7.1. Көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары исемлеге, мондый объектларның урнашуы Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлеге территориясен санитар чистартуның Генераль схемасы нигезендә кабул ителә.

4.7.2. Авыл җирлеге халкы өчен каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыкларының территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуы (яшәү урыннарыннан, балалар һәм дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан, ял итү урыннарыннан ераклык) буенча исәп-хисап күрсәткечен 100 метр күләмендә кабул итәргә кирәк.

4.8. Авыл җирлеге халкын төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.8.1. Авыл җирлеге халкының гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

8 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (кв. метр / кеше)	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе

1	Авыл торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр	12	билгеләнми
Искәрмә. Урманнар тирә-юнендә урнашкан торак пунктлар өчен эре елгаларның һәм сулыкларның яр буе зоналарында, гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрнең мәйданы 20% тан да ким булмаска тиеш.			

4.9. Авыл җирлеге халкының ритуаль хезмәтләре күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.9.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 9 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

9 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (1 мең кеше /га)	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Традицион күмү зираты	0,24	билгеләнми

4.10. Авыл җирлеге халкын социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.10.1. Инвалидларның шәхси автотранспортын даими саклау урыннары белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе җиңел автомобильләрнең даими саклау урыннарының гомуми саныннан 10% ка (ләкин 1 урыннан да ким булмаган), шул исәптән инвалидларның кресло-коляска автомобильләре өчен махсус урыннарның 5% ына тигез булырга тиеш.

Инвалидларның шәхси автотранспортын вакытлыча саклау урыннары белән тәэмин итү дәрәҗәсен учреждениеләр һәм хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында җиңел автомобильләрне кыска вакытлы саклау өчен ачык мәйданчыкларда 10% ка (ләкин 1 урыннан да ким булмаган) кабул итәргә кирәк

5. АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРГА БУЛГАН ИХТЫЯҖЫН БИЛГЕЛӘҮ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР

5.1. Авыл җирлеге халкының электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.1.1. Электр белән тәэмин итү системаларын проектлауны «Торак һәм җәмәгать биналарының электр җайланмаларын проектлау һәм монтажлау» СП 31-110-2003 таләпләренә туры китереп билгеләнә торган электр чыганакларына электр нагрузкасы күрсәткечләре (6 бүлек), «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәте турындагы 2006 елның 2 июнендәге Нигезләмә (2 бүлек) нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Алдан исәп-хисаплар ясау өчен торак пунктлар территорияләренең чагыштырма исәп-хисап йөкләнешенең эреләнгән күрсәткечләрен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

10 нчы таблица

Халык саны (мең кеше)	Торак пункт		
	табигый газда плитәләр белән (кВт/кеше)		
	тулаем алганда, торак пункт буенча	шул исәптән:	
		үзәк	микрорайоннар /төзелеш кварталлары
кимендә 3	0,41	0,51	0,39

Искәрмә.

1. Торак пункт үзәге төшенчәсе астында төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре тупланган территорияне аңларга кирәк.

2. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләмәләр исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:

табигый газда плиталы торак пунктлар өчен: 1,2-1,6.

Торак пункт үзәге территориясендә зур әһәмияткә ия булырга кирәк.

Электр энергиясен бүлү системасының көчәнешен сайлау, перспективалы электр йөкләнешләренең үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасының бүлү электр челтәре комплексы челтәрләренең перспективалы үсеше схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Торак пунктларның электр челтәрләренең киеренкелеге исәп-хисап чоры һәм энергия системасында көчәнешләр системасы чикләрендә аларны үстерү концепциясен исәпкә алып сайлана: 35 – 110 – 220 – 500 кВ яки 35 – 110 – 330 – 750 кВ.

Электр белән тәэмин итү системасының көчәнеше, энергия трансформациясе баскычларының иң аз санын исәпкә алып, сайлап алынырга тиеш. Якын арада 35-110/10 кВ көчәнешләр системасы иң максатка ярашлы булып тора.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү җайланмаларын проектлауны электр җайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре һәм 2006 елның 2 июнендәге «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәте турындагы Нигезләмәнең 2 бүлеге таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Трансформатор подстанцияләре, бүлү җайланмалары һәм торак төзелеше территориясендә урнашкан кабельләргә һава электр линияләре күчү пунктлары ябык типтагы проектларга тәкъдим ителә.

5.1.2. Яңа җылылык белән тәэмин итү системаларын проектлау һәм төзү, гамәлдәге җылылык белән тәэмин итү системаларын реконструкцияләү һәм үстерү авыл җирлеген җылылык белән тәэмин итүнең расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Җылылык белән тәэмин итү системаларын проектлауны кулланучылар категорияләрен исәпкә алып, «Җылылык челтәрләре» СНиП 41-02-2003 (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 "Туры килү-килмәүне бәяләү" күчемсез милек объектларына экологик таләпләр (А кушымтасы).

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү чыганакларын коммуналь-склад һәм җитештерү зоналарында, җылылык йөкләнеше үзәкләрендә урнаштырырга киңәш ителә.

Җылылык белән тәэмин итү чыганакларын, җылылык пунктларын урнаштыру акустик исәп-хисаплар белән нигезләнергә тиеш.

Трассаларны һәм җылылык челтәрләрен салу ысулларын «Җылылык челтәрләре» СНиП 41-02-2003 (9 бүлек), СП 42.13330.2011 СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89*таләпләренә туры китереп карарга кирәк. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү" (12 бүлек).

5.1.3. Газ белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү СНиП 42-01-2002 «Газ бүлү системалары», ПБ 12-529-03 «Газ бүлү һәм газ куллану системалары иминлеге кагыйдәләре» таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итү һәм газлаштыруның Генераль схемасы нигезендә, торак-коммуналь хуҗалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның эреләндерелгән күрсәткечен бер кешегә елына 220 куб. м күләмендә кабул итәргә кирәк.

Газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре торак пунктлардан читтә урнашырга тиеш.

Газ тутыру пунктларын торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, җилле яктан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм җайга салу өчен газ җайга салу (блоклы яки шкафлы) пунктларын проектларга кирәк.

Газ көйләү пунктын район үзәгендә, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якын итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым урнашкан газ көйләү пунктларын биналарга һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

газ басымы булганда, газ көйләү пунктына 0,6 МПа – 10 метрга кадәр;

газ басымы булганда, газ көйләү пунктына 0,6 – 1,2 МПа – 15 метр.

5.1.4. Торак пунктларны су белән тәэмин итү системаларын проектлау, шул исәптән су белән тәэмин итү чыганакларын сайлау, су алу корылмаларын урнаштыру СП 30.13330.2012 таләпләренә туры китереп эшләнергә тиеш: СНиП 2.04.01-85* «Биналарның эчке суүткәргечләре һәм канализациясе», СП 31.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе 2.04.02-84* «Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек), СанПиН 2.1.4.1074-01 «Эчәргә яраклы су. Үзәкләштерелгән эчәргә яраклы су белән тәэмин итү системаларының су сыйфатына карата гигиена таләпләре. Сыйфат контроле. Кайнар су белән тәэмин итү системаларының куркынычсызлыгын тәэмин итүгә гигиеник таләпләр», СанПин 2.1.4.1175-02 «Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының сыйфатына гигиеник таләпләр. Чыганакларны санитар саклау», ГОСТ 2761-84* «Үзәкләштерелгән хуҗалык-эчәр су белән тәэмин итү чыганаклары. Гигиеник, техник таләпләр һәм сайлау кагыйдәләре», СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары»

Халыкның хуҗалык-эчәргә яраклы ихтыяҗлары өчен тәүлегенә уртача тәүлеклек (бер ел эчендә) су куллану күрсәткечен бер кешегә 200 литр күләмендә кабул итәргә кирәк (эчке суүткәргеч һәм канализация белән тәэмин ителгән биналар, ванналар һәм җирле су җылыткычлар белән).

Су алу корылмаларының тибын һәм схемасын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитар шартларыннан чыгып сайларга кирәк.

Су челтәрләрен боҗра белән проектларга кирәк. Суүткәргечләрнең тупик сызыкларын куллану рөхсәт ителә:

авария вакытында су белән тәэмин итүдә өзеклек булган очракта җитештерү ихтыяҗларына су бирү өчен;

торбаларның диаметры 100 мм дан артмаган хуҗалык-эчәргә яраклы ихтыяҗларына су бирү өчен;

янгынга каршы яки хуҗалык-янгынга каршы ихтыяҗларга су бирү өчен, линиянең озынлыгы 200 метрдан да артык түгел.

Бина һәм корылмаларның эчке суүткәргеч челтәрләре белән тышкы су челтәрләрен боҗралау рөхсәт ителми.

5.1.5. Торак пунктларның канализация системаларын проектлауны СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.04.01-85* "Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү«, СП 32.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе 2.04.03-85*

«Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү" (12 бүлек).

Көнкүреш суларын тәүлеклеклек уртача су белән тәэмин итү, территориягә су сибүгә һәм яшел үсентеләргә су тотуны исәпкә алмыйча, тәүлеклеклек су куллануга тигез дәрәҗәдә кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә авыл торак пунктлары өчен тәүлеклеклек уртача (бер елга) су бүлүне 1 кешегә 150 л/тәүлегенә кабул итү рөхсәт ителә.

Агынты суларның чистарту корылмалары мәйданчыгын җылы чорда җилләр өчен, су агымы буенча түбәнрәк булган торак пунктның торак төзелешенә карата юнәлеш җилләре өчен аерым яктан урнаштырырга кирәк.

5.2. Авыл җирлеге халкының торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларында, әлеге объектларны урнаштыру буенча норматив ихтыяҗын билгеләү буенча тәкъдимнәр

5.2.1. Торак пунктлар территориясендә урамнар һәм юллар челтәренең үткәрүчәнлек мөмкинлеге автомобильләштерү дәрәҗәсеннән чыгып билгеләнә.

2025 елга кадәр исәпләнгән вакытка авыл торак пунктлары өчен 1000 кешегә 440 автомобиль кабул итәргә кирәк.

5.2.2. Магистраль урамнарда һәм җайга салына торган хәрәкәт юлларында урта, зур һәм эре авыл торак пунктларында төзелгән территорияләр чикләрендә 200-300 метр интервалы булган юл йөрү өлеше (җир өсте) белән бер дәрәҗәдә җәяүлеләр кичү юлларын күздә тотарга кирәк.

5.2.3. Җәмәгать транспортының тукталыш пунктлары арасындагы ераклыкны – 400 – 600 метр, җәмәгать үзәге-урта, һәм зур авыл торак пунктлары чикләрендә 300 метр кабул итәргә киңәш ителә.

5.2.4. Торак пунктлар һәм җирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары чикләрендә автомобиль юлларын проектлауны СП 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89*актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә туры китереп башкарырга кирәк. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (11 бүлек, кушымталар И, К, Л).

5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.3.1. Торак төзелеше һәм торак төзелеше төрләренең исәп-хисап күрсәткечләре гамәлдәге һәм фаразлана торган социаль-демографик вазгыятьне һәм халыкның керем дәрәҗәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.3.2. Торак төзелешенең характерына туры китереп, 11 таблицада китерелгән төзелеш төрләре бүлеп бирелә

11 нче таблица

№ т/б	Торак төзелеше тибы	Төзелеш характеристикалары
1	Азкатлы торак төзелеше	биеклеге 3 катка кадәр булган индивидуаль усадьба төзелеше; 3 катка кадәр биеклектәге блокланган торак йортлар төзү; биеклеге 4 катка кадәр булган күпфатирлы торак йортлар төзү;
2	Урта катлы торак төзелеше	5-8 катлы күпфатирлы торак йортлар төзү

Торак төзелешенең төрләрен бүлеп бирү, аларны оештыруга карата таләпләрне билгеләү авыл җирлегеннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән гамәлгә ашырыла.

5.3.3. Торак пунктларны төзүнең норматив параметрлары 7 нче бүлекнең 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89 Актуальләштерелгән редакция таләбе буенча билгеләнә. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү"

5.4. Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.4.1. Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяҗын билгеләүне халыкның төрле социаль-демографик төркемнәренә булган ихтыяҗларын канәгатьләндерү зарурилыгы нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

5.4.2. Әлеге объектларны урнаштыру башка шундый ук объектларның якынлыгын, транспорт элемтәләрен оештыруны, урамнар, юллар һәм җәяүлеләр юллары челтәре белән үзара бәйләнешне исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.4.3. Мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларын урнаштыру өчен җир кишәрлекләре күләмен проектлау биреме нигезендә кабул итәргә кирәк.

5.4.4. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын белем бирү мәктәпләренең һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренең спорт объектлары белән бергә алып бару рөхсәт ителә.

5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.5.1. Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидениене күмәк кабул итү системаларын урнаштыруны һәм бер үк вакытта өч элемтә операторы тарафыннан хезмәт күрсәтү өчен кирәкле булган ябык эчке коммуникацияләр буенча йорт эчендәге элемтә челтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

5.5.2. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру өчен җир кишәрлекләре мәйданын 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

12 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Участок мәйданы
1	Почта элемтәсе бүлеге	700-1200 кв. метр
2	Автомат телефон станциясе	0,25 га
3	Тармаклы автомат телефон станциясе	0,3 га
4	Концентратор	40-100 кв. метр
5	Терәк-көчәйтү станциясе	0,1-0,15 га
6	Блок-чыбыклы тапшырулар станциясе	0,05-0,1 га
7	Тавыш трансформатор подстанциясе	50-70 кв. метр
8	Кабельле телевидениенең техник үзәге	0,3-0,5 га

5.5.3. Элемтә предприятиеләре биналарын, зарарлы, коррозияле-актив, күңелсез исле матдәләре һәм тузаннары бүлеп бирү чыганагы булган күрше предприятиеләргә яки технологик процесслы объектларга карата, аларның санитар-яклау зоналарыннан читтә урнаштыру зарур.

5.5.4. Элемтә линияләрен урнаштыру «Элемтә линияләре өчен җир бүлеп бирү нормалары» СН 461-74 таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

5.6. Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.6.1. Торак пунктларның торак зоналарында автомобиль транспорты өчен подъездлар белән тәэмин ителгән каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыклары урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Контейнер мәйданчыкларының тиешле күләмен билгеләү өчен, контейнерлардан файдаланучы халык саныннан, калдыклар җыелу нормасыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәп-хисап күләме алар оешкан чорда калдыкларны фактта туплауга туры килергә тиеш.

5.6.2. Көнкүреш калдыкларын җыю нормалары күрсәткечләрен СП 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89*таләпләренә туры китереп кабул итәргә кирәк. «Шәһәр төзелеше. 13 нче таблицада китерелгән шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү.

Җыелган көнкүреш калдыкларының исәп-хисап санын даими (һәр 5 ел саен) факттагы мәгълүматлар буенча ачыкларга кирәк.

13 нче таблица

Көнкүреш калдыклары төрләре	Елына 1 кешегә көнкүреш калдыклары саны	
	кг	литр
Каты:		
су, канализация, үзәк җылылык һәм газ белән тәэмин ителгән торак биналардан;	190-225	900-1000
башка торак биналардан	300-450	1100-2000
Иҗтимагый биналарны исәпкә алып, каты көнкүреш калдыкларының гомуми саны	280-300	1400-1500
Пычрак су чокырыннан сыек (канализация булмаганда)	–	2000-3500

5.6.3. Контейнер мәйданчыкларын торак йортлардан, балалар, дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан һәм халык ял итә торган урыннардан кимендә 20 метр ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.6.4.Бер мәйданчыкта урнашкан чүп-чар өчен контейнерлар саны 5 контейнердан артмаска тиеш.

5.6.5. Үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасы белән тәэмин ителмәгән торак йорт территориясендә сыек көнкүреш калдыкларын җыю өчен ишегалды юынтыларын күздә тотарга кирәк.

5.7. Авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.7.1. Торак пункт төзелеше чикләрендә төрле билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрнең чагыштырма авырлыгы (төзелеш территориясенең яшелләндерелгән булуы) 55% тан да ким булмаска тиеш.

Төрле билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр астында гомуми һәм чикләнгән территорияләрне, агач һәм куак үсентеләрен, торак пунктлар территорияләрендә урманнарны аңларга кирәк.

5.7.2. Торак пункттагы яшел үсентеләрне, аның планлаштыру структурасын һәм җирле шартларын исәпкә алып, бердәм система рәвешендә карарга кирәк.

Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм реконструкцияләгәндә гамәлдәге яшел үсентеләрне максималь рәвештә саклауны һәм куллануны күздә тотарга кирәк.

5.7.3. Гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары мәйданнарын түбәндәге күләмдә алырга кирәк:

парклар-10 гектардан да ким түгел;

бакчалар-кимендә 3 га;

скверлар-0,5 га.

5.7.4. Торак пунктлар территориясендә төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларын урнаштыру принциплары, объектларның параметрларын, СНиП 2.07.01-89*актуальләштерелгән редакциясе нигезендә, кабул итәргә кирәк. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү"

5.8. Зиратларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.8.1. Бу бүлектә мәрхүмнең мәетен яки җәсәдләрен бирү юлы белән җирләү юлы белән традицион күмелгән зиратларны урнаштыруга карата таләпләр һәм рекомендацияләр китерелә.

5.8.2. Зират өчен җир участогы күләме 40 гектардан артмаска тиеш.

5.8.3. Зиратны урнаштырганда халык санының перспективалы үсешен, үлем коэффициентын, гамәлдәге зиратларның булуын, җир участогы нормасын исәпкә алырга кирәк.

5.8.4. Зиратларны торак пунктларның торак төзелеше территориясенә карата җилле яктан урнаштырырга кирәк.

5.8.5. Яңа җирләү урыннары булдыру, гамәлдәге җирләү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитар-гигиена экспертизасы уңай бәяләмәсе булганда мөмкин.

5.8.6. Авыл зиратларын торак, җәмәгать биналарыннан, спорт-сәламәтләндерү һәм санатор-курорт объектларыннан кимендә 50 метр ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.8.7. Зират өчен бирелгән участок түбәндәге таләпләргә туры килергә тиеш:

торак пункттан, ачык сулыклардан һәм су агымнарыннан капма-каршы якка авышлык булырга;

су басу зонасыннан читтә урнашкан;

грунт суларының максималь торышы булган җир өслегеннән 2,5 метрдан да ким булмаган грунт суларының торышы дәрәҗәсенә ия булу;

коры, пористый туфракка (комлы) 1,5 метр тирәнлектә һәм аннан да түбәнрәк, туфракның дымлылыгы 6-18% чикләрендә.

5.8.8. Зиратлар территориясендә юл челтәрен, су сибү системасын, шахталар коеларын, тышкы яктылыкны күздә тотарга кирәк.

5.8.9. Җирләү участокларының күләмен 14 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

14 нче таблица

Бер дәрәҗәдә бер урында җирләү саны	Җирләү участогы күләме	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы 1 метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6 / 1,8	2,0 / 4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

2. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1. Нормативлар түбәндәге норматив хокукый актлар таләпләренә туры китереп әзерләнде:

Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы 29.12.2004 ел, № 190-ФЗ;

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

"Җирләү һәм җирләү эше турында" 12.01.1996 ел, № 8-ФЗ Федераль закон;

"Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында" 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;

"2014 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында" 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (30.05.2013 елга үзгәрешләр белән);

6.2. Нормативларны әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар кулланылды:

СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»;

СП 31.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.04.02-84 * «Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 32.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.04.03-85* «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 59.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 35-01-2001 "Биналар һәм корылмаларның аз хәрәкәтләнүче халык төркемнәре өчен үтемлелеге";

СанПин 42-128-4690-88 «Торак урыннар территорияләрен карап тоту буенча санитар кагыйдәләр»;

СанПин 2.1.1279-03 «Зиратларны, биналарны һәм корылмаларны урнаштыру һәм карап тотуга гигиеник таләпләр»;

№ 11-01-2002 «Россия Федерациясендә зиратларны карап тоту һәм җирләүтәртибе турында тәкъдимнәр»;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 ел, 27 декабрь, 1071 нче карары белән расланган Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлаштыру буенча республика нормативлары;

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативлары.

6.3. Нормативларны әзерләгәндә исәпкә алынды:

авыл җирлегенең административ-территориаль бүленеше;

авыл җирлегенең социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы;

табигать-климат шартлары;

Актаныш муниципаль районы Иске Айман авыл җирлегенең социаль-икътисадый үсеш программалары;

авыл җирлегенең социаль-икътисадый үсеше фаразы;

җирле үзидарә органнарының һәм кызыксынган затларның тәкъдимнәре;

6.4. Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, алар өчен нормативларның төп өлешендә авыл җирлеге халкының тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның авыл җирлеге халкы өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.2 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән таләпләр, шулай ук нормативлар проектын эшләүгә техник йөкләмә белән билгеләнгән.